

Bruxelles, den 30. juni 2023
(OR. en)

11133/23

ECOFIN 659
UEM 193
SOC 485
EMPL 336
COMPET 680
ENV 759
EDUC 272
RECH 304
ENER 395
JAI 905
GENDER 136
ANTIDISCRIM 130
JEUN 174
SAN 411

NOTE

fra: Generalsekretariatet for Rådet
til: De Faste Repræsentanters Komité/Rådet

Tidl. dok. nr.: 9825/1/23 REV 1
Komm. dok. nr.: COM(2023) 604 final

Vedr.: RÅDETS HENSTILLING om Danmarks nationale reformprogram for 2023

Hermed følger til delegationerne ovennævnte udkast til Rådets henstilling som drøftet af Rådet og Det Europæiske Råd på grundlag af Kommissionens henstilling COM(2023) 604 final.

RÅDETS HENSTILLING

af ...

om Danmarks nationale reformprogram for 2023

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 9, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241², der oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten ("faciliteten"), trådte i kraft den 19. februar 2021. Faciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager faciliteten til den økonomiske og inklusive genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige og vækstfremmende reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for rammerne af faciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023, som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 prioriteterne i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023, som er centreret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011³ ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Danmark ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer. Det er som sådan ikke nødvendigt med en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet og et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023, der analyserer gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet⁴ ("henstillingen om euroområdet fra 2023") den 16. maj 2023 og den fælles rapport om beskæftigelsen den 13. marts 2023.
- (3) Selv om Unionens økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. Unionen står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge Unionens konkurrenceevne og produktivitet.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

⁴ Rådets henstilling af 16. maj 2023 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C 180 af 23.5.2023, s. 1).

- (4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen "En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder" ("industriplanen for den grønne pagt"). Målet med industriplanen for den grønne pagt er at øge konkurrenceevnen for Unionens nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har også til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge Unionens produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå Unionens ambitiøse klimamål, og at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Industriplanen for den grønne pagt er baseret på fire søjler: forudsigelige og forenklede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen en yderligere meddelelse med titlen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030", der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en vækstfremmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter, der har til formål aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på Unionens og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.

- (5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af faciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.
- (6) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435⁵ ("REPowerEU-forordningen"), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af Unionens afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringkapaciteten og energieffektiviteten. REPowerEU-forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. Disse reformer og investeringer vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for Unionens nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

- (7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024 ("meddelelsen af 8. marts 2023"). Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde, og opfordrede medlemsstaterne til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer for 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at traktatens referenceværdi på 3 % af bruttonationalproduktet (BNP) overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede også medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af et fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i højere grad målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen anførte, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres. De finanspolitiske henstillinger ville desuden som foreslået i Kommissionens meddelelse af 9. november 2022 om retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU blive formuleret på grundlag af de primære nettoudgifter. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat beskytter nationalt finansierede investeringer og sørger for at anvende midlerne fra faciliteten og andre EU-midler effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

- (8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i Unionen. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. I sine forslag sigter Kommissionen mod at øge nationalt ejerskab, forenkle rammen og i højere grad fokusere på den mellemlange bane, i kombination med en stærkere og mere sammenhængende håndhævelse. Ifølge Rådets konklusioner af 14. marts 2023 om retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU er det hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.
- (9) Den 30. april 2021 indgav Danmark sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til nævnte forordning. Den 6. juli 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Danmarks genopretnings- og resiliensplan⁶. Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har vedtaget en afgørelse om, at Danmark på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.
- (10) Den 1. maj 2023 forelagde Danmark sit nationale reformprogram for 2023. Det nationale reformprogram for 2023 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Danmarks halvårslige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen. Eftersom Danmark ikke fremlagde sit konvergensprogram for 2023 rettidigt, har Kommissionen ikke kunnet vurdere det.

⁶ ST 10154/2021 INIT.

- (11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Danmark 2023. Heri foretages der en vurdering af Danmarks fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Danmarks gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til de udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer. Rapporten indeholder også en vurdering af Danmarks fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.
- (12) Ifølge data valideret af Eurostat faldt Danmarks offentlige overskud fra 3,6 % af BNP i 2021 til 3,3 % i 2022, mens den offentlige gæld faldt fra 36,7 % af BNP ved udgangen af 2021 til 30,1 % ved udgangen af 2022.
- (13) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede sådanne finanspolitiske indtægtsreducerende foranstaltninger en reduktion af elektricitetsafgiften, mens finanspolitiske udgiftsforøgende foranstaltninger omfattede sociale ydelser, der tog sigte på at kompensere lavindkomsthusholdninger for høje energiomkostninger. Kommissionen anslår budgetomkostningerne ved disse foranstaltninger til 0,1 % af BNP i 2022. Samtidig faldt de anslåede omkostninger til midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen til 0,0 % af BNP i 2022 fra 4,0 % i 2021.

- (14) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Danmark i 2022⁷ fastholdt en understøttende finanspolitisk kurs, som omfattede finanseffekten fra faciliteten, og opretholdt nationalt finansierede investeringer.
- (15) Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs⁸ i 2022 kontraktiv svarende til 0,6 % af BNP, hvilket var passende i en situation med høj inflation. I overensstemmelse med Rådets henstilling fortsatte Danmark med at støtte genopretningen med investeringer, der skal finansieres ved hjælp af faciliteten. Udgifter finansieret med tilskud under faciliteten og andre EU-midler beløb sig til 0,3 % af BNP i 2022 (0,3 % af BNP i 2021). Nationalt finansierede investeringer indebar et kontraktivt bidrag på 0,2 procentpoint til finanspolitikken⁹. Danmark bevarede derfor ikke nationalt finansierede investeringer, som Rådet havde henstillet. Samtidig bidrog væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) kontraktivt med 0,7 procentpoint til finanspolitikken. Danmark har derfor i tilstrækkelig grad holdt væksten i nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol.
- (16) Realvæksten i BNP ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 ventes at udgøre 0,3 % i 2023 og 1,5 % i 2024.
- (17) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt overskud på 2,3 % af BNP i 2023 og en offentlig gældskvote på 30,1 % ved udgangen af 2023.

⁷ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Danmarks konvergensprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 14).

⁸ Den finanspolitiske kurs bestemmes som ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen, mens udgifter finansieret med ikke-tilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra faciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt. Yderligere oplysninger findes i tekstboks 1 i de finanspolitiske statistiske tabeller.

⁹ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et ekspansivt bidrag på 0,3 procentpoint af BNP.

- (18) Den offentlige saldo i 2023 ventes fortsat at blive påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. De består af foranstaltninger, der blev forlænget fra 2022, navnlig visse sociale ydelser rettet mod lavindkomsthusholdninger, og nye foranstaltninger såsom en midlertidigt lavere elektricitetsafgift. Nettobudgetomkostningerne ved støtteforanstaltningerne forventes ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at ligge på 0,3 % af BNP i 2023¹⁰. De fleste foranstaltninger i 2023 synes ikke at være rettet mod de mest sårbare husholdninger eller virksomheder og bevarer ikke prissignalet som middel til at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten. Som følge heraf anslås størrelsen af de målrettede støtteforanstaltninger, der skal tages i betragtning ved vurderingen af efterlevelsen af Rådets henstilling af 12. juli 2022¹¹, i Kommissionens forårsprognose 2023 til 0,1 % af BNP i 2023 (sammenlignet med 0,1 % af BNP i 2022).
- (19) I sin henstilling af 12. juli 2022 henstillede Rådet, at Danmark træffer foranstaltninger med henblik på i 2023 at sikre, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs¹², under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til de husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine. Danmark bør være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. Det blev også henstillet til Danmark at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, herunder ved at anvende faciliteten og andre EU-midler.

¹⁰ Dette tal angiver de årlige budgetomkostninger ved sådanne foranstaltninger, inkl. løbende indtægter og udgifter samt, hvis det er relevant, investeringsforanstaltninger.

¹¹ Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Danmarks nationale reformprogram for 2022 og med Rådets udtalelse om Danmarks konvergensprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 27).

¹² På grundlag af Kommissionens forårsprognose 2023 anslås den potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år) i Danmark, som anvendes til at måle den finanspolitiske kurs, nominelt til 1,9 %.

- (20) Efter en kontraktiv finanspolitisk kurs i 2022 (0,6 % af BNP) ventes den finanspolitiske kurs i 2023 ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at blive ekspansiv (-0,4 % af BNP) i en situation med høj inflation. Væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) ventes i 2023 at indebære et ekspansivt bidrag på 0,6 % af BNP til finanspolitikken. Det ekspansive bidrag fra nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter skyldes ikke den målrettede støtte til de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for energiprisstigninger, og til personer på flugt fra Ukraine. Det skyldes omkostningerne ved ikkemålrettede energiforanstaltninger og stigninger i de offentlige lønninger og sociale ydelser samt højere udgifter til sundhedspleje. Alt i alt er den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling af 12. juli 2022. Udgifter finansieret med tilskud under faciliteten og andre EU-midler beløber sig til 0,3 % af BNP i 2023, mens nationalt finansierede investeringer yder et ekspansivt bidrag til finanspolitikken på 0,1 procentpoint¹³. Danmark planlægger derfor at finansiere yderligere investeringer gennem faciliteten og andre EU-midler, på samme måde som nationalt finansierede investeringer ventes fastholdt. Danmark planlægger at finansiere offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed, bl.a. energieffektivitetsforanstaltninger, samt en grøn skattereform og grønne mobilitetsforanstaltninger, som delvis finansieres ved hjælp af faciliteten og andre EU-midler.
- (21) På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt overskud på 1,3 % af BNP i 2024 og en gældskvote på 28,8 % ved udgangen af 2024. Kommissionen forventer i øjeblikket en fuldstændig udfasning af energistøtteforanstaltninger i 2024. Denne forventning er baseret på antagelsen om, at der ikke sker nye stigninger i energipriserne.

¹³ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et kontraktivt bidrag på 0,2 procentpoint af BNP.

- (22) Danmark ventes i 2023 og 2024 fortsat at opfylde den mellemfristede budgetmålsætning på mindst -1,0 % af BNP som fastsat af Kommissionen for perioden 2023-2025. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der en strukturel saldo på 3,5 % af BNP i 2023 og 2,1 % af BNP i 2024, dvs. over den mellemfristede budgetmålsætning.
- (23) Under antagelse af en uændret politik vil de nationalt finansierede primære nettoudgifter ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 stige med 4,6 % i 2024.
- (24) I Danmark er der i øjeblikket et loft over de løbende ejendomsskatter, og de stiger således ikke i takt med boligpriserne. De kan derfor ikke bidrage til at dæmpe boligpriscyklussen og har negative fordelingsvirkninger. Folketinget har godkendt et nyt boligskattesystem, som skulle afskaffe loftet i 2017, og som nu forventes at træde i kraft den 1. januar 2024. Det er fortsat en stor udfordring for mange mennesker at finde økonomisk overkommelige boliger. Kombinationen af høje boligpriser og lange ventetider på almene boliger har ført til mangel på boliger til overkommelige priser i de største byområder. Andelen af realkreditlån med variabel rente og afdragsfrihed er stigende i Danmark, hvilket øger stærkt forgældede realkreditlåneres sårbarhed over for eventuelle yderligere fald i boligpriserne og/eller rentestigninger.

- (25) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterium 2.2 i bilag V til nævnte forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Danmark er godt i gang med at gennemføre sin genopretnings- og resiliensplan. Danmark indgav en betalingsanmodning svarende til 25 milepæle og mål i genopretnings- og resiliensplanen, hvilket resulterede i en samlet udbetaling på 301 mio. EUR. Ud over den første betalingsanmodning er gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen på rette spor med en forventet indgivelse af den anden betaling som planlagt inden udgangen af 2023. Den 31. maj 2023 forelagde Danmark en ændring af sin genopretnings- og resiliensplan, herunder et REPowerEU-kapitel. Den hurtige medtagelse af det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen vil gøre det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Danmarks strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk og på en effektiv måde at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over denne plan, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.
- (26) Kommissionen godkendte alle Danmarks programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Danmark.

- (27) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen og programmerne vedrørende samhørighedspolitikken adresserer, står Danmark også over for andre udfordringer, der knytter sig til dekarbonisering af økonomien og styrkelse af den cirkulære økonomi til støtte for den grønne omstilling.
- (28) Danmarks fremskridt hen imod en cirkulær økonomi er utilstrækkelige og skal fremskyndes for at nå Unionens mål for den cirkulære økonomi. På trods af nogle politiske foranstaltninger, der er blevet indført, såsom klimaplanen fra 2020, har fremskridtene været begrænsede. Handlingsplanen for cirkulær økonomi fra 2021 viser, at ud af de 129 initiativer i planen er 27 afsluttet, 88 forløber planmæssigt, og 14 er blevet forsinket. De foreliggende statistikker viser, at Danmark ikke har gjort fremskridt med hensyn til affaldsproduktion, genanvendelse og cirkulær økonomi i 2022. Den cirkulære materialeanvendelse faldt kun meget lidt, nemlig fra 8 % i 2016 til 7,8 % i 2021, hvilket er under EU-gennemsnittet på 11,7 % i 2021. Mens handlingsplanen for cirkulær økonomi sigter mod at reducere Unionens materialefodaftryk betydeligt, var Danmarks materialefodaftryk i 2020 på 25,6 ton/indbygger, hvilket er et godt stykke over EU-gennemsnittet for 2020 (13,7 ton/indbygger). Danmarks resultater er fortsat dårligere med hensyn til flere aspekter af den cirkulære økonomi, navnlig kommunal affaldsproduktion, genanvendelsesprocenter og madspild. Med hensyn til kommunalt affald har Danmark stadig den største mængde kommunalt affald/indbygger i Unionen med 786 kg/år/indbygger i 2021 (EU-gennemsnit 530 kg/år/indbygger i 2021) i en situation, hvor der ikke er noget nationalt mål for den samlede affaldsreduktion. Med hensyn til genanvendelse skal Danmark gøre en betydelig indsats for at opfylde Unionens 2025-genanvendelsesmål for kommunalt affald og emballageaffald og ligger med en andel på 34,3 %¹⁴ i 2021 under EU-gennemsnittet på 49,6 %. Endelig klarer Danmark sig dårligt i Unionen med hensyn til indikatorer for madspild. Danmark er stærkt afhængigt af affaldsforbrænding, idet over 50 % af det kommunale affald forbrændes sammenlignet med EU-gennemsnittet på ca. 26 %.

¹⁴ Danmark har meddelt Kommissionen, at den rapporterede genanvendelsesprocent for 2021 er baseret på ukorrekte data og vil blive revideret.

(29) Danmark har forpligtet sig til ambitiøse dekarboniseringsmål og er en frontløber inden for udbredelsen af vedvarende energi, navnlig vindproduktion. Danmarks forbrug af naturgas er faldet med 25,2 % i perioden august 2022-marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående 5 år, hvilket ligger over reduktionsmålet på 15 % fastlagt i Rådets forordning (EU) 2022/1369¹⁵. Danmark kan fortsætte bestræbelserne på midlertidigt at reducere efterspørgslen efter gas indtil den 31. marts 2024 i henhold til Rådets forordning (EU) 2023/706¹⁶. For at nå dekarboniseringsmålene og øge andelen af vedvarende energi i energimikset er hurtigere forhåndsgodkendelse af projekter og forenklede tilladelsesregler afgørende, hvis de nationale ambitioner for udrulning af offshore- og onshorevindenergikapacitet skal opfyldes. Yderligere kapacitet, herunder energiøer i Østersøen og Nordsøen, vil kræve tilstrækkelig planlægning af netudvidelser i transmissions- og distributionsleddene. Sideløbende kan investeringer i energieffektivitet mindske behovet for investeringer i energiinfrastruktur. Fremme af energieffektivitetsforanstaltninger i bygninger ved at kombinere isoleringstiltag og udrulning af dekarboniserede opvarmingskilder kan yderligere mindske afhængigheden af fossile brændstoffer samt energiefterspørgslen. Forbedringer af energieffektiviteten i offentlige bygninger kan støttes yderligere ved at fjerne de budgetrestriktioner for grønne projekter, der gælder for kommuner og regioner. Yderligere foranstaltninger, der fremmer energieffektiviteten i private bygninger, vil bidrage til at reducere de høje energiomkostninger i Danmark, hvis husstande havde de næsthøjeste gennemsnitlige energiregninger i 2022. Indenlandske industrielle aktiviteter giver mulighed for forbedringer af energieffektiviteten, navnlig ved at udnytte overskudsvarme i fjernvarme.

¹⁵ Rådets forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas (EUT L 206 af 8.8.2022, s. 1).

¹⁶ Rådets forordning (EU) 2023/706 af 30. marts 2023 om ændring af forordning (EU) 2022/1369 for så vidt angår forlængelse af efterspørgselsreduktionsperioden for foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas og styrkelse af rapporteringen og overvågningen af deres gennemførelse (EUT L 93 af 31.3.2023, s. 1).

- (30) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af nettonul teknologier, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonul økonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, samt målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger er afgørende for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud er det nødvendigt, at disse foranstaltninger er tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. I 2022 blev der rapporteret om mangel på arbejdskraft i Danmark for 60 erhverv, der krævede bestemte former for færdigheder eller viden i forbindelse med den grønne omstilling, herunder miljøingeniører, medarbejdere inden for miljøbeskyttelse og bygningsarkitekter. Selv om efterspørgslen efter færdigheder i forbindelse med den grønne omstilling er stigende, er antallet af arbejdstagere i energiintensive erhverv, der er i gang med en uddannelse, faldet markant i løbet af det seneste årti, nemlig fra 24,6 % i 2015 til 15,6 % i 2021,

HENSTILLER, at Danmark i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. afvikle de gældende energistøttenødforanstaltninger hurtigst muligt i 2023 og 2024; hvis nye stigninger i energipriserne nødvendiggør nye eller fortsatte støtteforanstaltninger, sikre, at sådanne støtteforanstaltninger er rettet mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og opretholder incitamentet til energibesparelser;

samtidig med at der opretholdes en sund finanspolitisk stilling i 2024, bevare nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv udnyttelse af tilskud under faciliteten og af andre EU-midler, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling;

for perioden efter 2024, fortsætte med at gennemføre investeringer og reformer, der kan føre til en højere bæredygtig vækst, og bevare en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt;

gennemføre det nye boligskattesystem med henblik på at genoprette forbindelsen mellem markedspriser og skatter og sikre en mere retfærdig beskatning; fremskynde investeringer i opførelsen af boliger til overkommelige priser for at dække de mest presserende behov
2. fortsætte den konsekvente gennemførelse af sin genopretnings- og resiliensplan og efter den nylige indgivelse af tillægget, herunder REPowerEU-kapitlet, hurtigt påbegynde gennemførelsen af de dermed tilknyttede foranstaltninger; gå videre med en hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i tæt komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen
3. styrke politikkerne vedrørende cirkulær økonomi og affaldshåndtering, bl.a. ved at fremskynde gennemførelsen af Danmarks nationale handlingsplan for cirkulær økonomi, fremme affaldsforebyggelse og genbrug af kommunalt affald samt andre former for affald, øge genanvendelsesprocenten, reducere madspild og foretage et skifte væk fra forbrænding af kommunalt affald over til grønnere kilder til varmeproduktion

4. mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og øge andelen af vedvarende energi i energiforsyningen; imødegå stigende efterspørgsel og fleksibilitetsbehov ved at tilskynde til den nødvendige udvikling af elnettet i transmissions- og distributionsleddene; strømligne de gældende tilladelsesregler for vedvarende energi; gennemføre yderligere foranstaltninger, der fremmer energieffektiviteten i private og offentlige bygninger, for at reducere energiregningerne og omkostningerne til energisystemet; sikre en bedre udrulning af dekarboniserede opvarmingskilder; intensivere den politiske indsats med henblik på at tilvejebringe og erhverve de færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den ...

På Rådets vegne

Formand
